

Кравець Дар'я
аспірантка

Одеський національний економічний університет

СУЧАСНІ ФОРМИ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ

В процесі розвитку світових економічних взаємин процес еволюціонування зазнали практично всі фінансові інструменти. Фінансові інструменти, фінансові активи, форми розрахунків, економічна доцільність, можливість підтвердити платоспроможність національних валют, заснована з глобальних політичних складових, формували відповідну парадигму, яка ставала домінуючою на світовому фінансовому ринку в той чи інший історичний момент. Ми вважаємо доцільним навести різницю між фінансовими активами та фінансовими інструментами для уникнення можливих проблем аналізу та обліку їх на підприємстві.

Згідно ПСБО 13, Фінансовий інструмент – контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого [1].

Згідно ПСБО 13, фінансові активи є частиною обігових коштів, які складають з грошових коштів та їх еквівалентів, дебіторської заборгованості та цінних паперів [1].

Одним з найбільш цікавих напрямків формування нової фінансової системи, а на нашу думку і найбільш прогресивною і перспективною з точки зору прискорення і підвищення надійності здійснюваних транзакцій, є децентралізація емісії грошей, за допомогою випуску (генерації) криптовалюти, як складової сучасних фінансових активів, які підприємство може використовувати для свого розвитку. Одночасно зі зростаючою кризою використання американського долара, як основної валюти міжнародних розрахунків, небувале зростання зазнає індустрія інформаційних технологій. Для забезпечення швидких і ефективних розрахунків, здійснюваних в мережі, а також для підвищення безпеки здійснюваних транзакцій, в 2009 році був запущений протокол системи, в якій в якості платіжний засіб виступила віртуальна Інтернет-валюта біткоіни (bitcoin). Дана електронна валюта, створена невідомим фахівцем (або групою фахівців) під псевдонімом Сатоши Накомото, призначалася спочатку для прискорення і спрощення розрахунків між програмістами [1].

Але в подальшому, особливо після кіпрської фінансової кризи, обороти біткоіни отримали глобальний розвиток і в сучасних умовах створені нові криптовалюта разом з біткоіни багато хто розглядає як реальну, альтернативну долару США, світову валюту.

Наприклад, максимальна кількість біткоіни визначено в розмірі 21 млн. На рис. 1 відображена трендова модель і прогноз емісії біткоінів за 2009-2033 рр.

млн.біткоінів

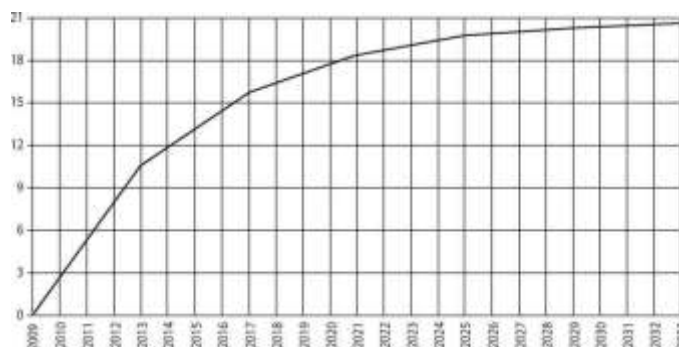

Рис. 1. Тренд і прогноз емісії біткоінів за 2009 - 2033 рр.

Джерело: розроблено за матеріалами [3].

З появою криптовалюти виникає все більше запитань щодо її легалізації, в тому числі і в сфері бухгалтерського обліку.

Що стосується застосування цифрових активів Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), то при певній кореляції ознак криптовалюти їх можна розглянути з наступних позицій.

1. Грошові кошти (МСФЗ (IAS) 7 «Звіт про рух грошових коштів», МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти»), включають грошові кошти в касі та депозити до запитання.

Еквіваленти грошових коштів є короткострокові високоліквідні інвестиції, легко оборотні в відомі суми грошових коштів і схильні до незначного ризику зміни вартості. Цифрові гроші явно не підпадають під названі категорії, з огляду на, як мінімум, своєю високою волатильністю і нефізичної форми. Але якщо звернутися до пункту AG3 МСФЗ (IAS) 32, в якому дана додаткова інформація: «Валюта (грошові кошти) є фінансовим активом, оскільки вона являє (представляють) собою засіб обміну», то як особливий вид валюти, криптовалюта, на мій погляд, можна віднести до такого своєрідного засобу обміну [3].

2. Нематеріальні активи МСФЗ (IAS) 38 «Нематеріальні активи».

Стандарт визначає нематеріальний актив, як ідентифікований немонетарний актив, який не має фізичної форми. (Монетарні активи – наявні грошові кошти та активи, що підлягають отриманню у вигляді фіксованих або визначаються сум грошових коштів) [30].

На сьогоднішній день в Україні ведеться багато розмов про використання криптовалюти, однак, на законодавчому рівні оборот і використання криптовалюта не закріплені. НБУ на своєму сайті розповів, що в даний час так звана криптовалюта Bitcoin не має правового статусу в нашій державі. Визначення такого статусу в Україні ускладнюється відсутністю консолідованого підходу до класифікації Bitcoin і регулювання операцій з ним в світі. Що стосується використання криптовалюти в господарській діяльності юридичних осіб, то можна відзначити випадок такого використання – це внесення криптовалюта в статутний капітал підприємства.

В Україні 25 вересня 2017 вперше в світі відбулася електронна трансатлантична угода з обміну нерухомості на криптовалюту. Підприємець Марк Гінзбург (живе в Нью-Йорку) фактично обміняв свою київську квартиру на криптовалюту Ethereum.

Слід зазначити, що попри всю слабкість в цілому економіки України і недорозвиненості фондового ринку, щодо ІТ-технологій та сфери обігу криптовалюти наша країна є одним з домінуючих положень в світі. За даними спільного дослідження юридичної компанії Axon Partners і консалтингової компанії ForkLog Research, Україна входить в топ-10 країн за кількістю користувачів біткоіни і має криптовалютне співтовариство [3].

Висновки. Спостерігаючи еволюціонування електронних грошей і розширення сфери їх застосування на світових фінансових ринках, Національний банк України (які не скасовуючи свою офіційну позицію) висловив готовність до спільної роботи з Bitcoin Foundation над новим проектом української Bitlicense. У червні 2017 року розпочався тестовий режим програми переведення в готівку біткоіни на рахунки фізосіб в деяких банках через системи банківських терміналів. Тепер така операція стала можлива без посередництва систем WebMoney і Payral, що істотно заощаджує гроші своїм власникам на різницях курсів валют [3]. У жовтні 2017 року Верховній Раді був зареєстрований законопроект про легалізацію обороту криптовалюти в Україні. В даний час даний документ знаходиться в опрацюванні в парламентському комітеті з питань фінансової політики та банківської діяльності.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559, (із змінами та доповненнями). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 01.08.2020)

2. Сійте Айганим Е. Аналіз криптовалюта «біткоіни» на відповідність основних функцій грошей. Актуальні проблеми економіки. 2016. №4 (178). С. 286-293

3. U.S. Agencies to Say Bitcoins Offer Legitimate Benefits. Bloomberg, 18.11.2013 URL: www.bloomberg.com. (дата звернення: 25.09.2020)